

■ «Ο Μάικλ Φρέιν είναι συγγραφέας με ξεχωριστό ταλέντο, ένας άνθρωπος με απόλυτη και καθαρή λογική, που εντούτοις γοητεύεται από το χάος. Θα λέγαμε μάλιστα ότι ο Φρέιν υπήρξε πάντα καλύτερος στη δραματοποίηση ιδεών παρά στη δραματοποίηση χαρακτήρων. Αυτή ακριβώς η ιδιαιτερότητα του ταλέντου του τον αναδεικνύει και ως τον ιδανικό φαρσέρ, καθώς στα έργα του οι ήρωες υποβιβάζονται στα γρανάζια μιας αμειλικτής και σκληρής μηχανής.... Όταν ξεκινάει το έργο, παρακολουθούμε την ολονύκτια γενική δοκιμή ενός θιάσου. Η φάρσα που ανεβάζουν, με τον ερεθιστικό τίτλο *Να γδύσουμε τους ντυμένους*, είναι άθλια, ο χρόνος κυλάει ανεπανόρθωτα και τα νεύρα όλων έχουν σπάσει. Τα κακόγουστα αστεία, το βέκιο παίξιμο των ηθοποιών και ο παραλογισμός της πλοκής αποτελούν ένα σχόλιο του συγγραφέα πάνω στο είδος των εμπορικών έργων που περιοδεύουν στην επαρχία. Το *Να γδύσουμε τους ντυμένους* τα έχει όλα: τη συντηρητική οικονομία, τη χαζούλα ερωμένη που βγάζει τα ρούχα της σε κάθε ευκαιρία, τον σεξομανή μεσίτη, μέχρι και έναν άραβα σείχη... Στη δεύτερη πράξη μεταφερόμαστε στα παρασκήνια. Ο Φρέιν μας αποκαλύπτει τι συμβαίνει εκεί κατά τη διάρκεια μιας παράστασης που σταδιακά οδηγείται στην καταστροφή. Τα μίση ανάμεσα στα μέλη του θιάσου σιγοβράζουν, όλοι καταβάλλουν απεγνωσμένες προσπάθειες να εμποδίσουν τον βετεράνο ηθοποιό του θιάσου να προσεγγίσει ένα μπουκάλι ουίσκι, ένας από τους πρωταγωνιστές καταλαμβάνεται από κρίση ζήλειας. Ο Φρέιν στο σημείο αυτό κατορθώνει να συνδυάσει με εξαιρετικό τρόπο τη μιμική εξωφρενική δράση των παρασκηνίων με τη φάρσα που συνεχίζει να παίζεται πάνω στη σκηνή. Στην τρίτη πράξη παρακολουθούμε την τελευταία παράσταση της πολυπαθούς περιουσίας, πάλι από μπροστά. Μόνο που τώρα η καταστροφή είναι ολοκληρωτική. Ο θιάσος είναι σε πλήρη διάλυση και όλα πηγαίνουν στραβά. Τα άψυχα αντικείμενα του σκηνικού παίρνουν κατά κάποιον τρόπο την εκδίκηση τους από τους αβοήθητους ηθοποιούς και από το σκηνοθέτη» (Charles Spencer, *The Daily Telegraph*).

Η Πειραματική Σκηνή συμμετέχει στην

CONVENTION THEATRALE EUROPEENNE
EUROPAEISK TEATER CONVENTION
CONVENCIÓN TEATRAL EUROPEA
CONVENZIONE TEATRALE EUROPEA
CONVENÇÃO TEATRAL EUROPEIA
EUROPESE THEATER CONVENTIE

EUROPEAN THEATRE CONVENTION
EUROPAISCHE THEATER KONVENTION
EUROOPPALAINEN TEATTERUNIONI
EUROPEISK TEATER UNIONI
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ
EVROPSKA GLEDALISKA KONVENCIJA

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

ΘΙΑΣΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ «ΤΕΧΝΗΣ»

Η Πειραματική Σκηνή ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1979, από τον θεατρολόγο Νικηφόρο Παπανδρέου, στο πλαίσιο της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας «Τέχνη». Από το 1986 στεγάζεται στο θέατρο «Αμαλία».

Εκτός από τη Θεσσαλονίκη, έχει δώσει παραστάσεις σε πολλές πόλεις και χωριά της Μακεδονίας και της Θράκης, στην Κρήτη, τη Ρόδο, τη Μυτιλήνη, τον Βόλο, το Ναύπλιο, την Καλαμάτα, την Πάτρα καθώς και την Αθήνα. Έχει επίσης εμφανιστεί σε ξένα φεστιβάλ, στην Αυστραλία, την Αγγλία, την Ιταλία, την Αίγυπτο, τη Σουηδία και τη Νορβηγία.

Έχει ανεβάσει ως τώρα εβδομήντα περίπου έργα ελλήνων και ξένων συγγραφέων, κλασικών και σύγχρονων ανάμεσα στους οποίους: Ευριπίδης, Αριστοφάνης, Σαίξπηρ, Γκολντόνι, Τσέχοφ, Ίψεν, Λόρκα, Μπρεχτ, Μπέκετ, Μισίμα, Ντύλαν Τόμας, Πίντερ, Ιονέσκο, Μπέργκμαν, Ρομέρ, Γουέρτενμπεϊκερ, Κατρίν Ανν, Ρεζά, Κήτλν, Μέρφν, Φρίελ, Ταμπούρι, Καπετανάκης, Ξενοπούλος, Αναγνωστάκη, Καμπανέλλης, Λυμπεράκη, Ποντίκας, Δήμου, Μιχαηλίδου, Κεχαΐδης, Χαβιαρά. Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερώσει το σύστημα του εναλλασσόμενου δραματολογίου παρουσιάζοντας τρία έργα μέσα στην ίδια εβδομάδα.

Παράλληλα εκδίδει το περιοδικό *Θεατρικά Τετράδια*, του οποίου έχουν κυκλοφορήσει ως τώρα τριάντα επτά τεύχη.

Ο θιάσος αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας με τον κόσμο της εκπαίδευσης, οργανώνοντας ειδικές παραστάσεις για σχολεία, σεμινάρια θεατρικής επιμόρφωσης για δασκάλους και καθηγητές, ανοιχτές πρόβες για φοιτητές κ.ά.

Από το 1994, οργανώνει κάθε χρόνο το διεθνές φεστιβάλ «Θεατρική Άνοιξη».

Από το 1996 είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Θεατρικής Σύμβουλης, μιας οργάνωσης κρατικών, δημοτικών και επιχορηγούμενων θεάτρων από δεκαοκτώ χώρες της Ευρώπης.

Η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» επιχορηγείται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Διεύθυνση: Θέατρο «Αμαλία», Αμαλίας 71,
546 40 Θεσσαλονίκη. Τηλ. 821.483, fax 860.708.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΤΗΣ «ΤΕΧΝΗΣ»

Θεσσαλονίκη

Μάικλ Φρέιν

Το σώσε

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2001-2002

Έναρξη: 19 Δεκεμβρίου 2001

Πρώτη παράσταση: 19 Ιανουαρίου 2001

Θέατρο «Αμαλία»

Μετάφραση: Ξένια Καλογεροπούλου
Άννα Παναγιωτοπούλου
Σταμάτης Φασουλής

Σκηνοθεσία: Νίκος Αρμάος

Σκηνικά-Κοστούμια: Απόστολος Βέττας

Μουσική: Ηρακλής Πασχαλίδης

Φωτισμοί: Στράτος Κουτράκης

Π α ί ζ ο υ ν (με τη σειρά που εμφανίζονται)

Έφη Σταμούλη:

παίζει την Ντόλυ Ντάλας, η οποία παίζει την κυρία Κλάκετ

Νίκος Κουμαριάς:

παίζει τον Τέρυ Άλεν, σκηνοθέτη

Στάθης Μαυρόπουλος:

παίζει τον Γκάρυ Μπάρτον, ο οποίος παίζει τον Ρόμπερτ Τόμσον

Νανά Παπαγαβριήλ:

παίζει τη Λούση Κένταλ, η οποία παίζει τη Βίκυ Χάρις

Μαρία Κοσκινά:

παίζει την Μπέτυ Νόρτον Τέιλορ, βοηθό σκηνοθέτη

Γιάννης Μόχλας:

παίζει τον Φρέντυ Φάροου, ο οποίος παίζει τον Φίλιπ Μπρεντ

Μένη Κυριάκογλου:

παίζει την Μπελίντα Μπλαϊρ, η οποία παίζει τη Φλόβια Μπρεντ

Γιώργος Δεμερτζής:

παίζει τον Μπόμπυ Πρέστον, τεχνικό του θιάσου

Νίκος Λύτρας:

παίζει τον Γκόρντον Μέριμαν, ο οποίος παίζει τον Διαρρηχτή

Πρώτη πράξη: η γενική δοκιμή του έργου *Να γδύσουμε τους ντυμένους*, στο θέατρο Παλάς του Άνω Ουέστον.

Δεύτερη πράξη: μια παράσταση (απογευματινή Τετάρτης) του έργου *Να γδύσουμε τους ντυμένους*, στο θέατρο Ρεξ του Κάτω Φούλστον.

Τρίτη πράξη: η τελευταία παράσταση του έργου *Να γδύσουμε τους ντυμένους*, στο δημοτικό θέατρο του Στόκτον.

Το έργο παίζεται με δύο διαλείμματα.

Βοηθός σκηνοθέτη: Κορίνα Χαρίτου.

Βοηθός σκηνογράφου: Ανθή Χρυσοπούλου.

Κατασκευή σκηνικού: Γιάννης Μόχλας - Κώστας Μικρούλης. Σιδηροκατασκευές: Στέλιος Κανάκης. Ειδικές κατασκευές: Μαρίνα Κελίδου.

Τεχνική υποστήριξη: Βασίλης Τζαφέρης, Στέφανος Σαμαρτζίδης.

Ευχαριστίες στη Στέλλα Μιχαηλίδου για τη βοήθειά της.

Η ηχογράφηση της μουσικής έγινε στο στούντιο του Γιώργου Μάνιου, με ηχολήπτη τον ίδιο. Έπαιξαν: Γιώργος Αποστολάκης (ηλεκτρική κιθάρα), Βασίλης Στεργίου (ντραμς), Ηρακλής Πασχαλίδης (πιάνο).

Χειριστής ήχου στην παράσταση: Βασίλης Τζαφέρης. Χειριστής φωτισμών: Χρήστος Πραντσιδής.

Ο συγγραφέας

Ο Michael Frayn γεννήθηκε το 1933 σε προάστιο του Λονδίνου. Υπήρξε αρχικά επιτυχημένος δημοσιογράφος, ρεπόρτερ και αρθρογράφος στις εφημερίδες *The Guardian* και *The Observer* (1957-1968). Κατόπιν αφιερώθηκε στη λογοτεχνία, γράφοντας μυθιστορήματα, δοκίμια, σενάρια και θεατρικά έργα, ανάμεσα στα οποία: *The Two of Us* (1970), *The Sandboy* (1971), *Alphabetical Order* (1975), *Clouds* (1976), *Donkeys' Years* (1976), *Balmoral* (1978), *Make and Break* (1980), *Here* (1993). Πολλά από αυτά πήραν το βραβείο της καλύτερης κωμωδίας της χρονιάς. Τη μεγαλύτερη επιτυχία γνώρισε, το 1982, το πολυβραβευμένο: *Noises Off* (*Το σώσε*).

Ο αγαπημένος του συγγραφέας είναι ο Τσέχοφ, του οποίου διασκεύασε τα περισσότερα έργα για την αγγλική σκηνή: *Βυσινόκηπος* (1978), *Τρεις αδελφές* (1983), *Αγριο μέλι* (=Πλατόνοφ, 1984), *Ο γλάρος* (1986), *Θεός Βάνιας* (1987).

Το τελευταίο του έργο, *Κοπεγγάγη* (1999), που πήρε το βραβείο του καλύτερου έργου της χρονιάς στην Αγγλία και το βραβείο Τόνυ στις Ηνωμένες Πολιτείες, παίζεται αυτή την εποχή σε πολλές χώρες.

Το έργο

Θέμα του Φρέιν είναι το θέατρο και οι άνθρωποί του, η σχέση σκηνής και ζωής. Παρακολουθούμε ένα θίασο της συμφοράς, στις δοκιμές και τις παραστάσεις μιας φαρσοκωμωδίας. Το θέατρο εκθέτει εδώ τα μέσα του και τα μυστικά του, παρουσιάζει με εκρηκτικό χιούμορ τη θεατρική κουζίνα, τόσο επί σκηνής όσο και στα παρασκήνια, δείχνει αυτά που ο θεατής δεν θα δει ποτέ.

Στην πραγματικότητα, ο συγγραφέας σχολιάζει, παρωδεί και μαζί αποθεώνει τη θεατρική μηχανή και την υποκριτική διαδικασία, χρησιμοποιώντας ως μέσο μια ξεκαρδιστική κωμωδία.

Τίτλος του πρωτοτύπου: Michael Frayn, *Noises Off*. Το έργο πρωτοπαίχτηκε στο Λονδίνο, το 1982, στο θέατρο Lyric Hammersmith. Πρώτη ελληνική παράσταση: 1983, Ελεύθερη Σκηνή, σκηνοθεσία Ανδρέα Βουτσινά. Στη συνέχεια: ΔΗΠΕΘΕ Ρόδου, 1994, σκηνοθεσία Νίκου Χατζηπαπά, και Θέατρο Αθήναιον, 1996, σκηνοθεσία Σταμάτη Φασουλής.

■ Το *Σώσε* του Μάικλ Φρέιν εντάσσεται στον κύκλο έργων με θέμα το θέατρο, που ανεβάζει κατά τη θεατρική περίοδο 2000-2001 η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης». Ο κύκλος άνοιξε το φθινόπωρο του 2000 με το *Μετά την πρόβα* του Ίνγκμαρ Μπέργκμαν και ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο του 2001 με τον *Θεατροποιό* του Τόμας Μπέρνχαρντ.

Η κριτική

Το φθινόπωρο του 2000, το National Theatre του Λονδίνου ανέβασε ξανά το *Σώσε*, με θριαμβευτική επιτυχία. Η κριτική είχε την ευκαιρία για μια νέα αποτίμηση του έργου, είκοσι σχεδόν χρόνια μετά την πρώτη του εμφάνιση. Παραθέτουμε εδώ μερικά αποσπάσματα:

■ «Το εξαιρετικό εύρημα του έργου εντοπίζεται στο γεγονός ότι οι μανιασμένες έχθρες, οι αδυναμίες και οι αντικρουόμενες επιθυμίες της πραγματικής ζωής των ηθοποιών του θιάσου αντικαθιστούν σταδιακά και επί σκηνής τα κακαρίσματα της παιζόμενης φαρσοκωμωδίας... Κανονικά θα περίμενες να παιχτεί αυτό το έργο σ' ένα εμπορικό θέατρο· το ότι παίζεται σ' αυτό το ναό της τέχνης που είναι το National Theatre, αποτελεί ένα επιπλέον κωμικό σχόλιο» (Paul Taylor, *The Independent*).

■ «Ένας περιοδεύων θίασος δεύτερης κατηγορίας παίζει από πόλη σε πόλη μια ανόητη φαρσοκωμωδία. Από τη μεταμεσονύχτια γενική δοκιμή αρχίζουν τα προβλήματα. Θα θυμηθεί η Ντόλυ, η πρωταγωνίστρια του θιάσου, ν' αφήσει το επίμαχο πιάτο με τις σαρδέλες στο σωστό μέρος, ειδικά όταν η αυτοσυγκέντρωσή της επηρεάζεται από τη σχέση που διατηρεί με έναν νεότερό της ηθοποιό του θιάσου; Φακοί επαφής θα χαθούν, μύτες θ' ανοίξουν. Η πρόβα θα διακοπεί αρκετές φορές από τις απορίες ενός ηθοποιού που αναζητά στατιστολογικό τύπου κίνητρα σε μια κάκιστη φάρσα. Στη δεύτερη πράξη το σκηνικό γυρίζει και παρακολουθούμε το έργο από τα παρασκήνια. Ζηλοτυπίες εκδηλώνονται, μια εκδικητική μανία τους καταλαμβάνει όλους, ένα μπουνγάλι ούτσκι κι ένα πυροσβεστικό τσεκούρι περνούν από χέρι σε χέρι. κι όλα αυτά ανάμεσα στις εισόδους και εξόδους των ηθοποιών από και προς τη σκηνή. Τέλος, στην τρίτη πράξη επέρχεται η ολοκληρωτική καταστροφή, τα πόμοια φεύγουν από τις πόρτες, η σκηνή γεμίζει πατημένες σαρδέλες και οι ηθοποιοί κατακυλούν από τις σκάλες του σκηνικού» (Benedict Nightingale, *The Times*).

■ «Ένας θίασος περιοδεύει με μια φάρσα κάκιστης ποιότητας και σταδιακά παρακολουθούμε τη φάρσα της προσωπικής ζωής των ηθοποιών του θιάσου να μπλέκεται με το έργο που παίζουν. Πότε μιλάει ο ηθοποιός και πότε ο ρόλος του; Στη δεύτερη πράξη, όπου παρακολουθούμε τι συμβαίνει στα παρασκήνια (ενώ το έργο παίζεται στο μπροστινό μέρος της σκηνής), η πραγματικότητα των παρασκηνίων γίνεται φάρσα και η φάρσα που παίζεται στη σκηνή γίνεται πραγματικότητα. Η δράση ανεξαρτητοποιείται από τη γλώσσα, η γλώσσα χάνει τη λειτουργία της και παραπληροφορεί. Τα όρια του θεάτρου ταυτίζονται με τα όρια της ζωής» (John Peter, *The Sunday Times*).